

Western Political Thinkers

2010 April

Arts Politics TYBA

University of Mumbai

shaalaa.com

(मराठी रूपांतर)
(जुना अभ्यासक्रम)

- सूचना : (१) एकूण पाच प्रश्न सोडवा, प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २०)
(३) दोन्ही विभागाच्या उत्तरपत्रिका एकत्र बांधा.

विभाग १

१. प्लेटोच्या न्यायविषयक सिध्दान्ताची मुख्य वैशिष्ट्ये अधोरेखित करा.
२. नागरीकत्व आणि क्रांती या संबंधी अॅरिस्टॉटलच्या विचारांचे स्पष्टीकरण करा.
३. मॅकॅव्हलीने राजाला केलेला उपदेश किंवा यशस्वी राज्यकर्त्यांच्या स्वरूपाचे वर्णन करा.
४. हॉब्सच्या सामाजिक करार सिध्दान्ताचे स्पष्टीकरण करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.
  - (अ) साम्यवादासंबंधी प्लेटोचे मत
  - (ब) अॅरिस्टॉटलचे राज्यासंबंधीचे विचार
  - (क) मानवी स्वभावासंबंधी मॅकॅव्हलीचे मत
  - (ड) लॉकचे व्यक्तीगत स्वातंत्र्यासंबंधीचे विचार.

विभाग २

६. रूसोच्या राजकीय विचारातील लोकांचे सार्वभौमत्व या संकल्पनेचे परीक्षण करा.
७. हेगेलच्या राज्याच्या सिध्दान्ताच्या संदर्भात "राज्य म्हणजे पृथ्वीवरील देवाचे आगमन होय" या भाष्याची चर्चा करा.
८. राज्याच्या भूमिके विषयक, टी.एच्. ग्रीनने मांडलेल्या विचारांचे परीक्षण करा.
९. कार्ल मार्क्सच्या पुढील मतांवर निबंध लिहा.
  - (अ) इतिहासाची भौतिकभीमांसा
  - (ब) अतिरिक्त मुल्याचा सिध्दान्त.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.
  - (अ) रूसोचे निसर्गावस्थे विषयक विचार
  - (ब) हेगेलची द्वंद्ववादाची कल्पना
  - (क) जे. एस्. मिलची राज्यविषयक संकल्पना
  - (ड) कार्ल-मार्क्सची राज्यासंबंधीची मते.

- N. B. : (1) Attempt in all five questions, selecting at least **two** from **each** section.
(2) Answers to **Section I** and **Section II** should be written in the **same** answerbook.
(3) **All** questions carry **equal** marks. (20 marks each)

Section I

1. Outline the main features of Machiavelli's Political thought of powerful state.
2. Explain Thomas Hobbe's concept of 'Absolute State'.
3. Discuss Locke's theory of limited Government and Democracy.
4. Evaluate the Marxian views on :—
  - (a) Dialectical Materialism
  - (b) Proletariat Revolution.
5. Write short notes on any two of the following :—
  - (a) Hegal's application of Dialectical theory to the state
  - (b) Rosseau's theory of General Will
  - (c) Locke's concept of Natural Rights
  - (d) Machiavelli's views on religion.

Section II

6. Critically evaluate J. S. Mill as the greatest champion of 'Individual liberty'.
7. Discuss M. K. Gandhi's ideas on 'Self government'.
8. Analyse B. R. Ambedkar's views on 'Social Transformation'.
9. Examine B. G. Tilak's views on 'Colonialism'.
10. Write short notes on any two of the following :—
  - (a) Rawl's theory of justice
  - (b) Colonialism and Mahatma Gandhi
  - (c) Tilak's plan of self government
  - (d) M. N. Roy on Social Transformation.

(मराठी रूपांतर)
(सुधारित अभ्यासक्रम)

- सूचना : (१) प्रत्येक विभागातून किमान दोन प्रश्न निवडून, एकूण पाच प्रश्न सोडवा,
(२) दोन्ही विभागाच्या उत्तरपत्रिका एकत्र बांधा.
(३) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. (प्रत्येकी २० गुण)

विभाग १

१. 'शक्तिशाली राज्य' विषयक मॅकियाव्हलीच्या राजकीय विचारांची मुख्य वैशिष्ट्ये अधोरेखित करा.
२. थॉमस हॉब्सची 'सर्वकंधराज्य' संकल्पना स्पष्ट करा.
३. लॉकचा मर्यादित शासनाचा सिध्दांत आणि लोकशाही यावर चर्चा करा.
४. कार्लमार्क्सच्या खालील विचारांचे मूल्यांकन करा.
(अ) द्रंद्रात्मक भौतिकवाद (ब) कामगारांची क्रांती.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.
(अ) हेगेलचा राज्यासंबंधीचा द्रंद्रवादी सिध्दान्त
(ब) रुसोचा सामुहिक ईहेचा सिध्दान्त
(क) लॉकची नैसर्गिक हक्क संकल्पना
(ड) मॅकियाव्हलीचे धर्मासंबंधीचे विचार.

विभाग २

६. 'जे.एस. मिल हा व्यक्तिगत स्वातंत्र्याचा महान समर्थक होता.' टिकात्मक मूल्यमापन करा.
७. 'स्वशासनाची' महात्मा गांधीची कल्पना यावर चर्चा करा.
८. डॉ. बी. आर. आंबेडकरांच्या 'सामाजिक परिवर्तनाविषयक' विचारांचे विश्लेषण करा.
९. 'वसाहतवाद' यावर बाळ गंगाधर टिळकांच्या विचारांचे परिक्षण करा.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.
(अ) रॉल्सचा न्यायाचा सिध्दान्त
(ब) वसाहतवाद आणि महात्मागांधी
(क) लोकमान्य टिळकांची स्वशासन विषयी योजना
(ड) सामाजिक परिवर्तन आणि मानवेंद्ररॉय